

რა შეიცვალა საგადასახადო კოდექსში?!

საგადასახადო კანონმდებლობით განსაზღვრული დაბეგვრისა და ადმინისტრირების პროცედურების დახვეწის, აღნიშნული სფეროს უფრო ეფექტური რეგულირებისათვის მოქნილი მექანიზმის შემუშავების საჭიროებიდან და საგადასახადო კოდექსში ჯერ კიდევ არსებული ცალკეული ბუნდოვანი, ორაზროვანი დებულებების, ტექნიკური თუ რედაქციული ხასიათის უზუსტობების აღმოფხვრის უზრუნველსაყოფად, საქართველოს მთავრობის ინიციატივით საქართველოს საგადასახადო კოდექსში მნიშვნელოვანი ცვლილებები შევიდა (იხ. 2013 წლის 26 დეკემბრის საქართველოს კანონი N1886-რს „საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ“).

განხორციელებული ცვლილებების აქტუალობიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილად ჩავთვალეთ მოგანოდოთ მათზე კომენტარი, რათა გადამხდელთა მიერ სწორად იქნას აღქმული აღნიშნული ცვლილებები.

რედაქციაში შემოსულმა გადასახადების გადამხდელის სატელეფონო ზარებმა, მათან უშუალო გასაუბრებამ დაგვარწმუნა, რომ ერთმა ნაწილმა სწორად ვერ გაიგო ხანდაზმულობის ვადის განსაზღვრასთან დაკავშირებით საგადასახადო კოდექსის მე-4 მუხლით (ხანდაზმულობის ვადა) დადგენილი ახალი - 3 წლიანი ვადის შემოღებისა და მასზე პერიოდულად, თანდათანობით - 6 წლიანი ვადიდან 3 წლიან ვადებზე გადასვლის, აგრეთვე სხვა ნორმების ამოქმედებისა და ძალაში შესვლის კანონით დადგენილი წესები.

საგადასახადო კოდექსის მე-3 მუხლის ახალი რედაქციის თანახმად, უკვე არც ერთი გადასახადის საანგარიშო პერიოდი არ არის კვარტალი და შესაბამისად, ვადები კვარტლობით აღარ იქნება განსაზღვრული. ამის გამო, გაუქმდება კვარტლობით ვადების გაანგარიშებასთან დაკავშირებული დებულებები. გადასახადების კვარტალური დეკლარირების დებულებები ყოფილი ხელისუფლების მიერ იქნა შეტანილი საგადასახადო კოდექსში (2010 წ.) და იგი სსკ-ის 309-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მიხედვით, 2013 წლის პირველი იანვრიდან მთავრობის მიერ დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად უნდა ამოქმედებულიყო. თუმცა შეიძლება ითქვას, ამოქმედებამდე გაუქმდა. ეს იყო მხოლოდ PR-კომპანის ნაწილი (ან გარკვეულ პირთა წრისთვის გათვლილი) და არც ძველი ხელისუფლების პირობებში იმუშავებდა იმდენად, რამდენადაც კვარტალური ანგარიშგება და შესაბამისად გადასახადების გადახდა კვარტალურად, ჩვენის აზრით, არც სახელმწიფოს არ აძლევს ხელს, რამდენადაც სახელმწიფო ბიუჯეტში შემოსავლების შემოდინება ვადებში იწელება. იგი არახესაყრელია გადასახადების გადამხდელისთვისაც, რამდენადაც კვარტლობით გადასახადების დეკლარირებისა და გადახდის შემთხვევაში გადამხდელს ერთდროულად დაგროვილ სამი თვის შემოსავლებზე მოუწევდათ გადასახადების გადახდა, რაც სოლიდურ თანხებთანაა დაკავშირებული. შესაბამისად, უფრო მეტად გაუმწიფდებოდათ მათი გადახდა, ვიდრე, ცალკეული თვეების მიხედვით ანგარიშგება-დეკლარირებისა და მათი თანდადათობით ყოველთვიურად გადახდისას;

კვარტალური საგადასახადო ანგარიშგების გაუქმებიდან გამომდინარე, შეიცვალა საგადასახადო კოდექსის 94-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, რომლის შესაბამისადაც 2014 წლის 1 იანვრიდან მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე მეწარმე ფიზიკური პირები ვალდებული არიან მიმდინარე გადასახდელის თანხები ბიუჯეტში შეიტანონ გასული საგადასახადო წლის წლიური გადასახადის მიხედვით - არაუგვიანეს 15 მაისისა - 25%, არაუგვიანეს 15 ივლისისა - 25%, არაუგვიანეს 15 სექტემბრისა - 25% და არაუგვიანეს 15 დეკემბრისა - 25%, ნაცვლად აქამდე მოქმედი არაუგვიანეს კვარტლის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა, 25-25 პროცენტის ოდენობით (არაუგვიანეს 15 აპრილისა - 25%, არაუგვიანეს 15 ივლისისა - 25%, არაუგვიანეს 15 ოქტომბრისა - 25%, არაუგვიანეს 15 იანვრისა - 25%);

ასევე, შეიცვალა სსკ-ის 101-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტიც და იგი ჩამოყალიბდა, შემდეგი რედაქციით:
„5. ამ მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მიზნებისათვის საპროცენტო განაკვეთის ოდენობას განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.“ (ამოღებულია - „ყოველკვარტალურად“);

ანალოგიურადვე შეიცვალა სსკ-ის 153-ე მუხლის (დეკლარაციის წარდგენა) მე-5 ნაწილი, რომელიც

№1 თებერვალი 2014

გადასახადები

არეგულირებდა პირის მიერ გაცემული შრომის ან-აზღაურების თანხებისა და დაკავებული გადასახადის შესახებ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესითა და ფორმით საგადასახადო ორგანოში დეკლარაციის წარდგენის ვადებს და სსკ-ის 172-ე, 174-ე და 190-ე მუხლებიც, დღგ-ისა და აქციზის დეკლარირებასთან, დღგ-ისა და აქციზის ჩათვლებთან დაკავშირებით (ყველა მათგანში ამოღებულია ტერმინი - „ყოველკვარტალური“);

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ხანდაზმულობის ვადის განსზღვრასთან დაკავშირებული ცვლილებები საგადასახადო კოდექსში. მართალია, საგადასახადო კოდექსის მე-4 მუხლში ხანდაზმულობის ვადა სამი წლით განისაზღვრა, მაგრამ გადასახადის გადამხდელთა ყურადღება გვინდა მივაპყროთ საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლში დამატებით შეტანილი 62-ე პუნქტზე, რომლის შესაბამისადაც დგინდება, რომ **ხანდაზმულობის 6 წლიანი ვადიდან 3 წლიან ვადაზე გადასვლა მოხდება არა უცებ, ერთი ხელის მოსმით, არამედ ეტაპობრივად, 2015 – 2017 წლებში, კერძოდ, ცვლილებების შესაბამისად, 2015 წლის 1 იანვრამდე საგადასახადო პერიოდის მიხედვით ხანდაზმულობის ვადა განისაზღვრება 6 წლის ვადით, 2015 წლის 1 იანვრიდან 2016 წლის 1 იანვრამდე - 5 წლის ვადით, 2016 წლის 1 იანვრიდან 2017 წლის 1 იანვრამდე - 4 წლის ვადით და ხანდაზმულობის 3 წლიანი ვადის ამოქმედება მხოლოდ 2017 წლის 1 იანვრიდან მოხდება.** ამასთან, თუ კი მანამდე საგადასახადო კოდექსის აღნიშნულ მუხლებში კიდევ რაიმე ცვლილება არ არ შევა, ან ამოქმედების ვადა არ გადავადდება, რისი მაგალითებიც სამწუხაროდ ხშირად გვაქვს (ამის ნათელი მაგალითია ფიზიკურ პირთა სამემოსავლო გადასახადის 15 %-მდე, დივიდენდებისა და პროცენტების დაბეგვრის 0%-მდე ეტაპობრივად შემცირების გაცხადებული მოლოდინი და იმედგაცრუება);

ცვლილებების შესაბამისად, დაზუსტდა აღიარებული საგადასახადო დავალიანების განმარტება, კერძოდ კი, საგადასახადო დავალიანება აღიარებულად ჩაითვლება, თუ:

- დარიცხვის საფუძველია საგადასახადო/საბაჟო დეკლარაცია, აგრეთვე ალტერნატიული აუდიტის მიერ ჩატარებული შემოწმების საფუძველზე წარდგენილი ანგარიშგება;
  - პირს გაშვებული აქვს საგადასახადო მოთხოვნის ან/და დავის განმხილველი ორგანოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების კოდექსით დადგენილი ვადა;
  - საგადასახადო ვალდებულებათა შემცირების მიზნით შემოსავლების სამსახურსა და გადასახადის გადამხდელს შორის გაფორმდა საგადასახადო შეთანხმება;
  - დარიცხვის მართლზომიერების შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილება შესულია კანონიერ ძალაში.
- საგადასახადო კოდექსის მე-9 მუხლს დაემატა მე-3 ნაწილი, რომლითაც ზუსტდება, რომ უსასყიდლოდ,

საქონლის მიწოდება/მომსახურების გაწევა ეკონომიკურ საქმიანობად ითვლება, თუ იგი ხორციელდება საწარმოს, ან მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ, „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებით განსაზღვრული საქმიანობის ფარგლებში;

საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-2 ნაწილში შეტანილი დამატების (პუნქტი „რ“) შესაბამისად, ამიერიდან საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაცია აგრეთვე ხელმისაწვდომი გახდა საგადასახადო ომბუდსმენისთვის/მისი მოადგილისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული უფლებამოსილების განხორციელებისას;

ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა 41-ე მუხლი (გადასახადის გადამხდელის უფლებები), რომლის შესაბამისადაც დაზუსტდა ამ მუხლში არსებული ბუნდოვანი და ორაზროვანი დებულებები, მასში გაერთიანდა საგადასახადო კოდექსის მე-40 მუხლი (საგადასახადო შეღავათის სარგებლობისა და ზედმეტად გადახდილი გადასახადის დაბრუნების უფლებები), მისგან გამომდინარე საგადასახადო კოდექსის მე-40 მუხლი ამოღებულია;

ცვლილებების შესაბამისად დაზუსტდა საგადასახადო კოდექსის 44-ე მუხლი (მიმოწერა გადასახადის გადამხდელთან), შესაბამისადაც დაზუსტდა საგადასახადო ორგანოს მიერ გადამხდელისთვის დოკუმენტაციის ჩაბარების პროცედურები. ცვლილების თანახმად, გადამხდელის შესახებ საჯარო შეტყობინების გავრცელება დასაშვებია ხდება მხოლოდ მას შემდეგ, რაც პირს 2-ჯერ მაინც გაეგზავნა დოკუმენტი წერილობითი ფორმით და ადრესატისთვის ჩაბარება ვერ მოხერხდა. ამ მუხლში განხორციელებული ცვლილებებიდან გამომდინარე საგადასახადო კოდექსის 45-ე მუხლი (ვალდებულების დამდგენ ურთიერთობათა წერილობითი/ელექტრონული ფორმით განხორციელება ამოღებულია);

განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, შემოსავლების სამსახურის მიერ პირის მიმართვის საფუძველზე წინასწარი გადაწყვეტილების (მუხლი 47) გამოცემის 60 დღიანი ვადა გაიზარდა 90 დღემდე;

ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა საგადასახადო კოდექსის 57-ე მუხლი (გარდაცვლილი პირის საგადასახადო ვალდებულებების შესრულება), რომლის შესაბამისადაც, დაზუსტდა გარდაცვლილი პირის საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების წესები. მნიშვნელოვნად მიგვაჩნია ის, რომ ამიერიდან მემკვიდრეს უფლება ეძლევა მოითხოვოს გარდაცვლილი პირის მიერ ზედმეტად გადახდილი გადასახადის/სანქციის დაბრუნება ან მომავალი გადასახადების ანგარიშში ჩათვლა. კიდევ უფრო მნიშვნელოვნად მიგვაჩნია ის, რომ მემკვიდრეს, რომელიც აგრძელებს გარდაცვლილი პირის ეკონომიკურ საქმიანობას, უფლება ეძლევა გარდაცვლილი პირის პირველადი საგადასახადო დოკუმენტები გამოიყენოს საგადასახადო ანგარიშგების დროს. გარდაცვლილი

პირის საქმიანობის პერიოდზე, წარადგინოს საგადასახადო დეკლარაციები (მათ შორის, შესწორებული), ასევე გარდაცვლილი პირის შესაბამისი დოკუმენტები გამოიყენოს ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი ხარჯების დასადასტურებლად და დღგ-ის ჩათვლის მისაღებად, გააგრძელოს გარდაცვლილი პირის მიერ დაწყებული საგადასახადო დავა. ცვლილებებით აგრეთვე დაზუსტდა ამ მუხლში არსებული სხვა ბუნდოვანი და ორაზროვანო დებულებები;

საგადასახადო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-5 ნაწილის ახალი რედაქციით კიდევ უფრო დაზუსტდა და დაკონკრეტდა საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელის შემოწმებისას არაპირდაპირი მეთოდების გამოყენების შესაძლებლობების განმსაზღვრელი შემთხვევები.

საშემოსავლო გადასახადისგან განთავისუფლებულ შემოსავლებს, რომელსაც ითვალისწინებდა სსკ-ის 82-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ტ“ და „ქ“ ქვეპუნქტები - სახელმწიფოსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის სასესხო ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციით მიღებული შემოსავლებსა და ეროვნულ ბანკში ანგარიშზე განთავსებულ სახსრებზე დარიცხულ პროცენტებიდან მიღებულ შემოსავლებს, ცვლილებების შესაბამისად დაემატა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტის ფასიანი ქაღალდებიდან პროცენტის სახით მიღებული და საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტის ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი.

ანალოგიურადვე სსკ-ის 99-ე მუხლის (იურიდიული პირების მოგების გადასახადისან განთავისუფლება) პირველი ნაწილის „მ“ ქვეპუნქტი შეტანილი ცვლილების შესაბამისად, სახელმწიფოსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის სასესხო ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციით მიღებული შემოსავლებსა და ეროვნულ ბანკში ანგარიშზე განთავსებულ სახსრებზე დარიცხულ პროცენტებიდან მიღებულ მოგებასთან ერთად, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებიდან მიღებული პროცენტები და ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციით მიღებული მოგებაც განთავისუფლდა მოგების გადასახადისაგან.

საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების სია კი საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება.

აღნიშნული შედეგები ჩვენის აზრით მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ქვეყანაში საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების საქმიანობის გააქტიურებას.

იმის გათვალისწინებით, რომ ქვეყნის სხვადასხვა ტერიტორიაზე ფიქსირებული გადასახადით დასაბეგრი საქმიანობის მოცულობა და შესაბამისად, აღნიშნული საქმიანობის განმხორციელებელი პირის შემოსავალი/მოგება შესაძლებელია განსხვავებული იყოს, სსკ-ის 95³ მუხლის (ფიქსირებული გადასახადის განაკვეთი) მე-2 ნაწილის ახალი რედაქციის შესაბამისად, საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილი ხდება ერთ და იმავე საქმიანობის სახეზე სხვადასხვა ტერიტორიაზე დააწესოს განსხვავებული ფიქსირებული გადასახადის განაკვეთები.

სსკ-ის 106-ე მუხლში (ხარჯები, რომლებიც არ გამოიქვითება) შესული ცვლილებებით, მნიშვნელოვნად დაზუსტდა ხარჯები, რომლებიც ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითვას არ ექვემდებარება, კერძოდ:

აღნიშნული მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის ახალი რედაქციის შესაბამისად, ერთობლივი შემოსავლიდან არ გამოიქვითება იმ საქონელზე/მომსახურებაზე გაწეული ხარჯი, რომელიც მოგების გადასახადის მიზნისთვის არ ითვლება მიწოდებად, ან რომლის მიწოდებისას შესაბამისი შემოსავალი/საბაზრო ფასით არ ექვემდებარება ერთობლივ შემოსავალში ასახვას, გარდა - სახელმწიფოსთვის ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის საქონლის უსასყიდლოდ გადაცემა ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის მომსახურების უსასყიდლოდ გაწევა (სსკ-ის მე-100 მუხლის მე-4 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი);

ამავე მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტის ახალი რედაქციის შესაბამისად კი, მიკრო ბიზნესის სტატუსის მქონე ფიზიკური პირებისგან შეძენილ საქონელზე/მომსახურებაზე გაწეული ხარჯი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამ სტატუსის მქონე პირის მიერ საქონლის მიწოდებით/მომსახურების გაწევით მიღებული შემოსავლები საერთო წესით დაიბეგრება;

ამ ცვლილებასთან დაკავშირებით კი იბადება კითხვა: როგორ უნდა გაიგოს მყიდველმა/მომსახურების მიმღებმა პირმა, რომ მის მიერ მიკრო ბიზნესის სტატუსის მქონე პირისაგან შეძენილი საქონელი/მიღებული მომსახურება, რომელიც ზოგადად დაბეგვრისგან განთავისუფლებულია, მიკრო ბიზნესის სტატუსის მქონე პირისთვის, რაღაც მიზეზის გამო (სტატუსის ჩამორთმევა, სტატუსის შეცვლა (მცირე ბიზნესის სტატუსზე გადასვლა), დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაცია) უკვე ჩვეულებრივ დასაბეგრ ბრუნვად ექცა მომწოდებელს და აღნიშნულის საფუძველზე მყიდველს/მომსახურების მიმღებს უფლება ეძლევა ის გამოქვითვებში აღიაროს?

აღნიშნულ 106-ე მუხლში (ხარჯები, რომლებიც არ გამოიქვითება) გადამხდელთათვის სასურველ და მისაღებ უაღრესად მნიშვნელოვან ცვლილებად მიგვაჩნია, ამ მუხლში არსებული გადასახადის გადამხდელთათვის მეტად პრობლემური „ზ“ ქვეპუნქტის ამოღება. ადრე ეს ქვეპუნქტი „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-11 მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ - „ი“ და „ლ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ უფლებებთან დაკავშირებული გარიგების შედეგად გადახდილი თანხის სახით გაწეული ხარჯი, თუ საგანი არ იყო მესაკუთრეზე საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული, ერთობლივი შემოსავლიდან არ გამოიქვითებოდა, რაც მნიშვნელოვან პრობლემებს უქმნიდა იმ გადასახადის გადამხდელებს, რომლებიც ამ კატეგორიის (საჯარო რეესტრში დაურეგისტრირებელ უძრავ ქონებას) იღებდნენ იჯარით საექსპლოატაციოდ და ეს ყველაფერი რბილად, რომ ვთქვათ, სახელმწიფოს მხრიდან ამ კატეგორიის გადამხდელების მიმართ არაკორექტულ მიდგომას წარმოადგენდა;

საგადასახადო კოდექსის მოქმედი ნორმის დღგ-ით დაბეგვრის სპეციალური წესის შესაბამისად, პირისთვის დღგ-ით დაბეგვრის ობიექტად არ განიხილება საქონლის იმპორტი და იმპორტის დაბეგვრის ზოგადი წესისგან განსხვავებით ამ შემთხვევაში იმპორტიორი დღგ-ს იხდიდა არა საქონლის იმპორტისას, არამედ ქვეყნის შიდა სივრცეში აღნიშნული საქონლის მიწოდების შემდეგ. საგადასახადო კოდექსის 162-ე მუხლს (იმპორტი, იმპორტის თანხა და დრო) დაემატა 3¹ ნაწილი, რომლითაც საქართველოს მთავრობას უფლება ეძლევა განსაზღვროს საქონლის ცალკეული სახეები, რომლებზეც არ განხორციელდება იმპორტის დაბეგვრის სპეციალური წესი. ეს უკანასკნელი კი საქართველოს მთავრობას შესაძლებლობას აძლევს ადგილობრივი წარმოების პროდუქციას შეუქმნას თანაბარი პირობები იმპორტირებულ პროდუქციასთან მიმართებაში;

სსკ-ის 173-ე მუხლის (დღგ-ის ჩათვლა) მე-2 ნაწილს დაემატა „თ“ ქვეპუნქტი:

„თ) საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების საფუძველზე საქონლის იმპორტთან ან/და საქონლის დროებით შემოტანასთან დაკავშირებით დარიცხული დღგ-ის გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.“

აღნიშნულის საფუძველზე ამიერიდან გადასახადის გადამხდელს უფლება ექნება შემოწმების შედეგებით საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილებით საქონლის იმპორტთან ან/და დროებით შემოტანასთან დაკავშირებით დარიცხული დღგ ჩათვალოს ბიუჯეტში გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტის საფუძველზე. ამასთან, მხედველობაში მისაღები ის გარემოება, რომ საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილებით, საქონლის იმპორტთან ან/და დროებით შემოტანასთან დაკავშირებით, დღგ-ის დარიცხვის თაობაზე გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იყოს ამ ნორმის ამოქმედების შემდეგ, შესაბამისად აღნიშნულისა, ამ ნორმის ამოქმედებამდე განხორციელებული დარიცხვებზე ჩათვლის მიღების შესაძლებლობა არ არსებობს;

სსკ-ის 182-ე მუხლს (აქციზის გადამხდელი) დაემატა მე-5 ნაწილი, რომლის შესაბამისადაც განისაზღვრა, რომ სახელმწიფო საკუთრებაში მოქცეული აქციზური საქონლის რეალიზაციისას აქციზის გადამხდელად ითვლება აქციზური საქონლის შემძენი პირი;

აღნიშნული რეგულაციის შემოტანიდან გამომდინარე, ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა 190¹-ე მუხლი, რომლის შესაბამისადაც, სახელმწიფო საკუთრებაში მოქცეული აქციზური საქონლის რეალიზაცია იბეგრება აქციზით ზემოთ მითითებული წესის შესაბამისად, ამასთან, თუ შემძენი პირი შეძენილ აქციზურ საქონელს გამოიყენებს აქციზური საქონლის წარმოებაში, მისთვის ჩათვლის მიღების საფუძველი იქნება აღნიშნულ ოპერაციაზე დარიცხული და აქციზის დეკლარაციაში ასახული აქციზის თანხა. თუმცა, აქვე 190¹-ე მუხლის მეორე ნაწილში შევიდა ცვლილება, რომლის შესაბამისადაც განისაზღვრა გამონაკლისი შემთხვევა, როდესაც არ განხორციელდება დაბეგვრის აღნიშნული წესის გამოყენება.

აქამდე არსებული წესის შესაბამისად კი, როგორც წესი, ჩამორთმეული აქციზური საქონლის განადგურება ხდებოდა. ყოველთვის მიგვაჩნდა, რომ ჩამორთმეული ისეთი აქციზური საქონელი, რომელიც მოხმარებისთვის დადგენილ სტანდარტებს აკმაყოფილებდა, უმოწყალოდ კი არ უნდა განადგურებულიყო, არამედ იგი სახელმწიფო საკუთრებაში უნდა მოქცეულიყო და მისი რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლებით სახელმწიფო ბიუჯეტის შესავსებად უნდა მიმართულიყო;

საგადასახადო კოდექსის 202-ე მუხლის (ქონებაზე გადასახადის განაკვეთი) მე-6 ნაწილში შეტანილი ცვლილებებით დაზუსტდა ქონების გადასახადით დასაბეგრი შემოსავლებში (40 000 ლარზე მეტი) გასათვალისწინებელი შემოსავალი მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე პირებისთვის და დადგინდა, რომ მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე პირებისთვის აღნიშნულ შემოსავლებში შეიტანება სპეციალური რეჟიმით დაბეგვრას დაქვემდებარებული შემოსავლების 25% და აგრეთვე ის შემოსავლები, რომლებიც არ მიეკუთვნება მცირე ბიზნესის სპეციალური რეჟიმით დასაბეგრ შემოსავლებს.

სსკ-ის 206-ე მუხლის პირველ ნაწილის „ნ“, „ო“¹

და „შ“ ქვეპუნქტებში, რომლებიც ითვალისწინებს შეღავათებს ქონების გადასახადში, ცვლილებების შესაბამისად, ამ ნორმებით განსაზღვრული შეღავათების გამოყენება დადასტურდება თვითმმართველობის ადგილობრივი ორგანოების მიერ გაცემული ცნობით. ამასთან, სამართლიანობის პრინციპიდან გამომდინარე, სასოფლო-სამეურნე დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, რომელზეც მისაღები მოსავლის ნახევარზე მეტი განადგურდა სტიქიის (ქარიშხლის, სეტყვის, გვალვის, წყალდიდობის, მეწყრის და სხვა) ან სხვა ფორსმაჟორული გარემოების შედეგად (მუხლი 206-ე პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი „შ“), გავრცელდება 2011 წლის პირველი იანვრიდან წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებზე, ვინაიდან გადამხდელებმა ვერ ისარგებლეს შეღავათით, რაც გამოწვეული იყო საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი ტერიტორიული ორგანოს გაუქმებით და რასაც ითვალისწინებდა ამ პუნქტის ყოფილი რედაქცია;

ამავე მუხლს პირველ ნაწილს დაემატა ახალი „35“ ქვეპუნქტი, რომლის შესაბამისადაც ქონების გადასახადისაგან თავისუფლდება სახელმწიფოს მიერ დაფუნდებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების საკუთრებაში არსებული სახელმწიფო ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ უსასყიდლოდ გადაცემული უძრავი ქონება, რომლებიც გამოიყენება საგანმანათლებლო საქმიანობაში. უნდა ითქვას, რომ ეს უკანასკნელი სხვა შეღავათებთან ერთად დამატებითი კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი შეღავათი იქნება სახელმწიფოს მიერ დაფუნდებული უმაღლესი სასწავლებლებების საგანმანათლებლო საქმიანობის გაუმჯობესების ხელშეწყობისთვის;

238-ე მუხლის (საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფა საგადასახადო ორგანოს მიერ) მე-7 და მე-8 ნაწილებში განხორციელებული ცვლილებებით დაზუსტდა საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებების გაუქმებისა და გადავადების პირობები;

გაუქმდა საგადასახადო კოდექსის 247-ე მუხლი (შემოსავლის ბენეფიციური მფლობელი), რომლის ბუნდოვანი დებულებები პრაქტიკულად შეუძლებელს ხდიდა გადასახადის გადახდის უზრუნველყოფას, ეს მაშინ, როცა მოქმედი საგადასახადო კოდექსის 246-ე მუხლი (ცრუმაგიერი მფლობელობა), რომელსაც ადგენს სასამართლო, ფაქტობრივად ეფექტურად არეგულირებს იგივე საკითხს;

სსკ-ის 269-ე (საგადასახადო სამართალდარღვევა და საგადასახადო პასუხისმგებლობის ზოგადი პრინციპები) 2¹ ნაწილის შესაბამისად, თუ საგადასახადო დავის დასრულებამდე კანონით გაუქმებული, ან შემსუბუქებული იყო პასუხისმგებლობა ასეთი ქმედების ჩადენისთვის, დავის განმხილველი ორგანო უფლებამოსილი იყო გამოეყენებინა ახალი კანონით დადგენილი ნორმა და იგი ფაქტობრივად უკავშირდებოდა დავების განმხილველი ორგანოს კეთილ ნებას, ამ პუნქტის ახალი

რედაქციის შესაბამისად კი, ეს უკანასკნელი სავალდებულო ნორმად იქცა და იგი დავების განმხილველი ორგანოს არა უფლება, არამედ ვალდებულება გახდა, შესაბამისად იგი აღნიშნული ორგანოს კეთილ ნებაზე აღარ არის დამოკიდებული;

დაზუსტდა საგადასახადო კოდექსის 270-ე მუხლის (საგადასახადო სანქცია) მე-2 ნაწილი, რამდენადაც კოდექსის მოქმედი რედაქციით გაუქმებულია პასუხისმგებლობა საქართველოს საბაჟო საზღვრის გადაკვეთის უფლების შეზღუდვისათვის, შმესაბამისად უქმდება სანქციის აღნიშნული სახეც;

ახალი რეალობიდან გამომდინარე, რაც დაკავშირებულია 2013 წლის 1 იანვრიდან სსკ-ის 81¹ მუხლის (დაუბეგრავი მინიმუმი) ამოქმედებასთან დაქირავებულისათვის დაუბეგრავი მინიმუმის ფარგლებში თანხის დაბრუნებასთან დაკავშირებით, საგადასახადო კოდექსს დაემატა ახალი:

„**მუხლი 288⁴**. საანგარიშო თვის მიხედვით განაცემებისა და დაკავებული გადასახადის შესახებ არასწორი ინფორმაციის წარდგენა

საგადასახადო ორგანოსათვის საანგარიშო თვის მიხედვით განაცემებისა და დაკავებული გადასახადის შესახებ არასწორი ინფორმაციის წარდგენა, რამაც გამოიწვია დაქირავებულისათვის დაუბეგრავი მინიმუმის ფარგლებში თანხის ზედმეტად დაბრუნება,-

იწვევს ინფორმაციის წარმდგენი პირის დაჯარიმებას ზედმეტად დაბრუნებული თანხის ორმაგი ოდენობით.“

სსკ-ის 292-293-ე მუხლებში შეტანილი ცვლილებებით, ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა საგადასახადო შეთანხმების მექანიზმები. გაუქმდა ყოფილი ხელისუფლების პერიოდში არსებული საგადასახადო შეთანხმებების ნაირგვაროვანი - მომავალი და მიმდინარე პერიოდის საგადასახადო ვალდებულებებზე საგადასახადო შეთანხმებების გაფორმების მანკიერი ნორმები, რომლებსაც ყოფილი ხელისუფლება მოქნილად იყენებდა პოლიტიკური ნიშნით მათთვის სასურველი გადამხდელების საგადასახადო ვალდებულებათა შესამცირებლად, აღნიშნული მუხლების ახალი რედაქციების შესაბამისად, ამიერიდან საგადასახადო შეთანხმება ფორმდება მხოლოდ და მხოლოდ არსებულ საგადასახადო დავალიანებაზე. თუმცა, ამ ცვლილებების ამოქმედებამდე გაფორმებული საგადასახადო შეთანხმებები იურიდიულ ძალას ინარჩუნებს.

სულიკო ფუტყარაძე

ბიზნესის მართვის აკადემიური დოქტორი, ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ სამეცნიერო სარედაქციო საბჭოს წევრი.

მირზა ფუტყარაძე

ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესის და სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტის დოქტორანტი.